

ÖZET

Bugün marka adı verilen ayırt edici işaretler ilk çağlardan itibaren kullanılmış olsa da marka hukuku bakımından kanunlaşma dönemi 19. yüzyılda başlamıştır. Marka hukuku, fikri mülkiyet hukukunun bir parçası olmakla birlikte gelişimi 20. yüzyıla kadar dayanmaktadır.

İlgili kesim, satın alacağı markanın kullanıldığı mal veya hizmetleri tanıyarak ona göre satın alma tercihlerini kullanmak istemektedir. Satın aldıkları mal veya hizmetin kalitesi ve kullanım amacı ilgililer nezdinde önemlidir. Böylece işletmeler, mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt edilmesini temin etmekle birlikte ilgililer nezdinde bu markalarını tanıtmış olmaktadır. Markanın, ayırt etme, reklam ve tanıtım ile garantiyi temin etme gibi işlevleri bulunmaktadır. Tüm bu işlevler marka sahibinin ciddi emek ve yatırımları sonucu oluşur.

Ülkemizde fikri haklara ilişkin ilk düzenleme 1857 tarihli Fransız Fabrika ve Ticaret Markaları Kanunu kaynak alınarak 1872 tarihli nizamname ile yapılmıştır. Bu nizamname 1888 tarihli Alamenti Farika Nizamnamesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Ülkemizde çağdaş hukuk normlarına göre düzenlenen ilk kanun 551 sayılı Markalar Kanunu olmuştur. Tez çalışmamamızın konusunu oluşturan sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilk kez 551 sayılı Kanun döneminde dolaylı olarak ortaya atılmıştır.

06.03.1995 tarihinde Avrupa Birliği ile alınan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararıyla birlikte Türkiye, marka hukuku mevzuatını AB mevzuatıyla uyumlu hale getirmeyi taahhüt etmiştir. Bu sebeple 27.06.1995 tarihinde 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmıştır.

Fikri ve sınai haklar alanındaki hızlı gelişmeler karşısında yürürlükte olan 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri işlevsiz hale gelmiştir. Öte yandan mülkiyet hakları, kanun hükmünde kararnemelerle düzenlenemeyeceğinden Anayasa Mahkemesi'nin peş peşe verdiği iptal kararları da yeni bir yasal düzenleme yapılmasını zorunlu kılmıştır. Böylelikle 22.12.2016 tarihinde kabul edilen 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, 10.01.2017 tarihinde Resmi

Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve hukukumuzda ilk defa sınai mülkiyet haklarını birlikte düzenleyen bir kanun yaratılmıştır.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile marka hukuku alanındaki düzenlemeler yalnızca kanun halini almakla kalmamış, bunun yanı sıra özellikle marka hukuku alanında yeni düzenlemeleri de beraberinde getirmiştir. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile marka tanımında, mutlak ve nispi ret nedenlerinde, marka hakkına tecavüz sayılan fiillerde, markanın kullanma koşullarında ve marka sahibince yasaklanacak fiillerin kapsamında değişikliğe gidilmesinin dışında, markanın kullanımın ispatlanması yükümlülüğü, muvafakat verilmesi, uzlaşma ve bir hükümsüzlük hali olan sessiz kalma yoluyla hak kaybı gibi yeni düzenlemeler de getirilmiştir.

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı, ülkemizde 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile ilk defa pozitif hukukta yerini almasına rağmen 551 sayılı Markalar Kanunu döneminden itibaren içtihatlar ışığında hukukumuzda uygulanmaya başlamıştır. Esasen bunun sebebi, sessiz kalma yoluyla hak kaybının medeni hukukta yer alan hakkın kötüye kullanılması yasağı ve dürüstlük ilkesinin özel bir görünümü olmasıdır. Bu sayede marka hukuku alanında sessiz kalma yoluyla hak kaybına ilişkin pozitif bir düzenleme olmamasına rağmen Yargıtay tarafından verilen kararlar, marka hukukunda hak kaybının temelini oluşturmuştur ve sonrasında verilen kararları da etkilemeyi başarmıştır. Buna karşılık marka hukukunda sessiz kalma ilkesi uyarınca hak kaybı kavramı ile Medeni Hukuk bakımından hak kaybı birçok noktada birbirinden ayrılmaktadır.

Her ne kadar 6769 sayılı yasa tamamıyla olmasa da kaynağını AB Marka Yönergesi ve Topluluk Marka Tüzüğünden almasına rağmen 6769 sayılı yasada sessiz kalma yoluyla hak kaybına geniş kapsamlı yer verilmemiştir. AB mevzuatında sessiz kalma yoluyla hak kaybı kurumuna kapsamlı ve diğer hükümlerden bağımsız olarak ayrı şekilde yer verilmiştir. Türk hukukunda bu kurum, sınai mülkiyet hukukunun tüm alanında uygulanabilecek genel bir hüküm olarak düzenlenmemiş, yalnızca markanın bir hükümsüzlük hali olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda sessiz kalma yoluyla hak kaybının diğer sınai mülkiyet alanlarından ziyade yalnızca marka hukukuna özgü olarak getirildiğini söylememiz mümkündür.

ABSTRACT

Although the distinctive indicators given for brand names today have been used since the early stages, the period of codification in terms of trademark law began in the 19th century. Trademark law is a component of intellectual property law and its development is based in the 20th century.

Consumers want to use their purchase choices by recognizing the goods or services with which the brand they will purchase is used. The quality and purpose of use of the goods or services they purchase is important for consumers. Thus, businesses procure their goods or services to distinguish them from the goods or services from other business and promote these brands to consumers. A trademark has functions like distinction, advertisement, promotion and procuring guarantee. All these functions are through the significant labor and investments of the trademark holder.

The first regulation regarding intellectual rights in our country was made with a statute in 1872 that was based on the French Factory and Commercial Trademarks Law dated 1857. This statute was repealed with the Trademark Statute in 1888. The first law arranged in our country based on modern legal norms was Trademarks Law number 551. The loss of rights through acquiescence constitutes the subject of our thesis study and was revealed indirectly for the first time in the time of Law number 551.

With Association Council Decision number 1/95, which was made with the European Union on the date of 06/03/1995, Turkey committed to make its trademark laws consistent with that of the EU. For this reason, the Statutory Decree on the Protection of Trademarks number 556 on the date of 27/06/1995 was issued.

In the face of rapid developments in the field of intellectual and industrial rights, the provisions of the enacted Statutory Decree number 556 lost its functionality. On the other hand, the annulment rulings that the Constitutional Court successively handed down mandated that a new legal regulation be made because property could not be regulated with statutory decrees. Thus, Industrial Property Law number 6769, which was adopted on the date of 22/12/2016, went into effect having been published in the Official Gazette on 10/01/2017, and legislation that regulated industrial property rights together in our law was created.

The regulations in the field of trademark law with Industrial Property Law number 6769 don't merely assume the state of a law but also bring about new regulations, particularly in the field of trademark law. Industrial Property Law number 6769 brought new regulations like the obligation to prove the use of a trademark, the provision of consent, reconciliation, and the loss of rights through acquiescence, beyond resorting to changes, in the definition of a trademark, in the absolute and relative reasons for rejection, the actions considered violations of trademark rights, the conditions of the use of a trademark, and the scope of the actions that are prohibited by trademark holders.

The loss of rights through acquiescence began to be implemented in our law considering the jurisprudence of the period of Trademarks Law number 551, despite substituting it in positive law for the first time with Industrial Property Law number 6769, which went into effect in our country on 10/01/2017. The fundamental reason for this is the prohibition of the use of the rights found in the civil code for the loss of rights through acquiescence and the principle of honesty having a special appearance. In this regard, despite there being no positive regulation regarding the loss of rights through acquiescence in the field of trademark law, the rulings handed down by the Court of Cassation constituted the foundation for the loss of rights in trademark law and succeeded in influencing subsequent rulings. In contrast, the concept of the loss of rights pursuant to the principle of acquiescence in trademark law and the loss of rights in terms of Civil Law differentiate from one another on many points.